

نقد روز

نقدورایتی بر فیلم «امروز»

درامی صریح واثیرگذار



دنیس هاروی

● رضا میرکریمی همچون ساخته‌های قبلی اش، به کاوشگری در مسایل اجتماعی می‌پردازد و آنها را از نگاه کاراکتر اصلی که یک راننده تاکسی جافنده است و خوب هم آن را پرورانده، روایت می‌کند. فیلم «امروز» داستان تقابل یک‌راننده تاکسی کهنه‌کار با یک‌زن آشفته‌حال و باردار را روایت می‌کند که به مشکلات و داوری‌هایی که در مورد این دوشخص می‌شود، می‌پردازد و «شرافت و ازخودگذشتگی را به خوبی به تصویر می‌کشد». یونس که یک راننده تاکسی کم‌حرف است (و توسط ستاره باسابقه سینمای ایران پرویز پرستویی بازی می‌شود) برای خود اصول دارد. در زمان استراحت ناهارش، زنی مستأمل و درحال وضع حمل، از او می‌خواهد تا او را به بیمارستان برساند. او بعد از بیهوش‌شدن زن باردار در بیمارستان، در مقابل نگاه‌ها، حرف‌ها و قضاوت‌ها فقط سکوت را انتخاب می‌کند. «امروز» که مسیرش را (برخلاف فیلم غیرمعمول و پرشور «به جبه‌قند») با هدایت پروتاگونیست عاقل خود جلو می‌برد، از به‌رحاظ فیلمی صریح و بی‌پیرایه است. دقت و سنگینی فیلم باعث شده تا داستان (و خصوصاً پایان آن) آرام‌آرام تأثیر خود را بگذارد؛ داستانی که شاید از نگاه برخی، احساسات کسل‌کننده‌ای داشته باشد. فیلمبرداری پرضررب هومن بهمنش نیز خود را به رخ می‌کشد. هیچ موسیقی متنی در فیلم استفاده نشده، به جز یک صحنه که در آن دو شخصیت اصلی کنار تخت بیمارستان با یکدیگر گفت‌وگو می‌کنند و ابراز احساسات دیرموقعی را به نمایش می‌گذارند؛ صحنه‌ای که در آن، موسیقی امین هنرمند، تلخی بجایی را ثبت می‌کند.



خبر سازان

رولینگ دربرابر مرداک

● «جی.کی.رولینگ» در پاسخ به یادداشت‌های «روپرت مرداک» در توییتر خود از مسلمانان دفاع کرد. به گزارش ایسنا، روپرت مرداک، رئیس کمپانی خبری «نیوز آو ورلد» که سال گذشته در جریان شنود تلفنی و فعالیت‌های جاسوسی راهی دادگاه انگلیس شد، در توییتر خود از مسوولیت تمام مسلمانان در قبال اقدام‌های تروریستی داعش نوشت و رولینگ، نویسنده مجموعه رمان‌های معروف «هری پاتر» یک‌روز پس از آن در پاسخ به این اظهارات نوشت: «من مسیحی به دنیا آمده‌ام، اگر این مسوولیت کارهای «روپرت مرداک» را به دوش من می‌اندازد، من خودم را تکفیر می‌کنم.»فعالیت‌های جاسوسی شبکه خبری «نیوز آو ورلد» (اخبار جهان) مرداک از مهم‌ترین رسوایی‌های سال‌های اخیر انگلیسی‌ها بوده که دولت این کشور را زیر سؤال برد و پس از افشاسازی روزنامه‌های مهمی چون «گاردین»، «نیویوک‌تایمز» و «اینپندنت»، سرانجام موجب تعطیل‌شدن این کمپانی رسانه‌ای شد.



صحنه ای از فیلم «امروز»

فیلم کارگردان ایرانی‌الاصل، نامزد شد

اسکار سفید

«اوباما» فیلم کارگردان سیاه‌پوست را در کاخ سفید اکران می‌کند

نیما توسلی ـ امیر محقق

و «هتل بزرگ بوداپست» بود؛ جایی که این‌دو، جوایز اصلی گلدن گلوب را دو کردند. فیلم تحسین‌شده «پسرپجکی»، داستان ماجرای زندگی کودکی تگزاسی از شش تا۱۸سالگی است که جایزه خرس طلایی بهترین کارگردان جشنواره برلین را نیز برده است. فیلم «پروانه» اثر تلخون حمزوی، فیلمساز زن ایرانی مقیم سوئیس، موفق به راهایی به فهرست نهایی فیلم‌های کوتاه شد تا با فیلم‌های «آیا»، «بوگالو و گراهام»، «لامپ کراهی» و «تماس تلفنی» رقابتی دشوار را برای کسب عنوان بهترین فیلم کوتاه داشته باشد. در فهرست فیلم‌های غیرانگلیسی‌زبان نیز بدون حضور نماینده‌ای از ایران، فیلم‌های «ایده» از لهستان، «لویاتان» از روسیه، «نارنگی‌ها» از استونی، و «قصه‌های وحشیانه» از آرژانتین با یکدیگر رقابت خواهند کرد. «پروانه»، ماجرای دختر افغان جوانی است که از طریق کار غیرقانونی تلاش می‌کند در زوریخ برای مادرش پول تهیه کند و در این راستا، مشکلات پناهجویودنش، چالش‌هایی را برای تهیه پول برای او فراهم می‌آورد. در سایر بخش‌های مهم اسکار امسال در قسمت بهترین بازیگران مرد، «استیو کارل» (شکارچی روباه)، «بردلی کوپر» (تک‌تیرانداز آمریکایی)، «بندیکت کامبریج» (بازی تقلید، «مایکل کیتون» (بردمن) و «ادی ردمن» (نظریه همه‌چیز) و در قسمت بهترین بازیگران زن، «ماریون کوتیار» (دوروز و

بهروز غریب پور پس از انصراف از جشنواره؛

باید برای فرهنگ هزینه شود

این بی‌توجهی ریشه در مساله تولید دارد، در مساله نگاه به تولید آثار هنری وجود دارد. تصور می‌کنم ما در هر جام جهانی صاحب عنوان و مدالی بشویم، این باعث افتخار است اما آنچه باقی می‌ماند همان تأثیر مثبت بر جامعه است که درواقع بیان هویت ملی ماست. به همین دلیل تعجب می‌کنم چرا بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید بسیار کم باشد در حالی‌که همه می‌دانیم کشور ما مورد حمله فرهنگی است و برای جبران و مقابله آن نیاز به بودجه مکفی و کلان است. باید بودجه حضور فرهنگ را بالاتر ببرند اما برعکس به حسن‌نیت مرداخانی و جمالی برای تأمین بودجه باور دارم که کارم متوقف نشود اما می‌دانم که آنها نیز دست‌تنگ هستند. ما روزانه ۱۲،۱۰ساعت داریم تمرین می‌کنیم که به نتیجه برسیم. در این اِپرا حادقل صد عروسک داریم و مجسمه‌های مختلف و انواع موسیقی شرقی از ایران، هند، چین و... ، اگر بشود بودجه را تأمین کرد، آنگاه ما نیز می‌توانیم در جشنواره موسیقی کار را ارایه کنیم.

● ریشه بی‌توجهی به بودجه برمی‌گردد؟

● چرا باید ول کرده باشند؟

در دستگاه فرهنگ و هنر فعلا تابوت و قبر بسیار پیش‌بینی شده و دیگر تبحر پیدا کرده‌اند که جلوی خانه هنرمندان ایران، تالار وحدت یا هر جای دیگری نمازی برای میت اقامه کنند و بعد هم مراسم یادبودی برگزار کنند و با تاج گلی هنرمند را به خاک بسپارند. آتقدرد ساده است این مراسم که دیگر نیازی نیست به زنده‌ها توجهی بشود. من مگر چقدر عمر دارم که بتوانم صبر کنم ۱۵سال بعد اوضاع مساعد بشود و فرصت کار کردن پیدا کنم. من سال‌هاست که از حاشیه‌ریز کرده‌ام و سرم پایین و به کارم مشغول بوده‌ام و هدفم نیز پرداختن به هنر ملی، اصیل و مفاخر ملی- فرهنگی بوده است. اکنون یک نگاه مهم و مشکوک باب شده که تئاتر و هنر باید خودکفا شود. اما این نگاه باعث می‌شود که در هر سال معتبری شاهد نمایش‌های لاله‌زاری و کمدی سخیف باشیم در حالی‌که پیش از این فقط همان لاله‌زار بود محل چنین نمایش‌هایی و الان تئاترشهر، وحدت و هر سالن دیگری صحنه آثار کمدی و سخیف است. این اتفاق محل ابهام و ایراد است. چرا



صحنه ای از «امروز»

یک‌شب)، «فلیستی جونز» (نظریه همه‌چیز)، «جولیان مور» (هنوز ایلیس)، «زآموند پایگ» (دختر گمشده) و «ریس ویدرسپون» (وحشی) به رقابت می‌پردازند و در نقش بازیگران مرد مکمل «رابرت دووال» (قاضی)، «اتان هاوک» (پسرپجکی)، «ادوارد نورتن» (بردمن)، «مارک رافالو» (شکارچی روباه) و «جی‌کی سیمونز» (ضربه شلاق) و در نقش بازیگران زن مکمل «پاتریشا آرکت» (پسرپجکی)، «کیرا نایتلی» (بازی تقلید)، «اما استون» (بردمن)، «لورن درن» (وحشی) و «مریل استریپ» (درون جنگل) حضور دارند. دو رکورد جدید هم زده شد؛ رابرت دووال که نامزد کسب بهترین بازیگر نقش مکمل مرد برای فیلم «قاضی» شده، در ۸۴سالگی رکورد پیرترین نامزد اسکار را شکسته است. مریل استریپ، بازیگر موردعلاقه اسکار هم با کاندیداشدن در شاخه بهترین بازیگر مکمل زن برای فیلم «درون جنگل» تعداد نامزدی‌های خود را به عدد تکرار‌ناشدنی ۱۹ رساند. اعلام نامزدهای اسکار امسال را در بخش اول «آلفونسو کوارون» و «جی‌جی آبرامز» و در بخش دوم «کریس پاین» و «شریل بویل‌ایزاکیز» رییس آکادمی اسکار اعلام کردند. در سایر بخش‌ها، فیلم‌های «بردمن»، «پسرپجکی»، «شکارچی روباه»، «هتل بزرگ بوداپست» و «شبرو» در بخش بهترین فیلمنامه اصلی، فیلم‌های «تک‌تیرانداز آمریکایی»، «خیانت ذاتی»، «نظریه همه‌چیز»، «ضربه شلاق» و «بازی تقلید» در بخش بهترین فیلمنامه اقتباسی و فیلم‌های «بردمن»، «هتل بزرگ بوداپست»، «ایده»، «آقای ترن» و «وحشی» در بخش بهترین فیلمبرداری رقابت می‌کنند. همچنین بهترین فیلم مستند از بین «همشهری چهار»، «یافتن وینوین‌مایر»، «آخرین روزهای ویتنام»، «نمک زمین»، «ویرونگا» و بهترین انیمیشن از بین «قهرمان بزرگ ۶»، «چگونه ازدهای خود را تربیت کنیم ۲»، «آواز دریا»، «ترانه پرنسس کاکوئا» و «اکسترولا» انتخاب خواهد شد.

کسی دم برنمی‌آورد که دیگر ارکستر سمفونیک فعالیتی نمی‌کند. باید تکلیف تئاتر، اپرا و ارکستر سمفونیک روشن بشود و اگر نمی‌خواهند، بگویند. اگر امروز من نوعی بخوام برای اجرای اپراهایم یک اسپانسر خارجی یا داخلی بگیرم، از کجا معلوم که فردا بگویند این اسپانسر جاسوس نبوده یا به فلان جا وابستگی نداشته است. من به‌جای اینکه به مفاخر ملی پرداخته و می‌چینگ‌هایم بشوم متاسفانه مورد کم‌لطفی و بی‌توجهی واقع می‌شوم.

● چگونه است که می‌خواهید به جشنواره موسیقی خود را برسانید؟

ما قرارداد مشخص داریم و اگر به‌موقع اقساطش پرداخت شود به آن جشنوار خواهیم رسید. این اتفاق نامطلوبی است که باید بدیناد رودکی خودکفا شود. در هیچ جای دنیا رسم نیست که نهادهای فرهنگی خودکفا باشند. این نگاه کاسب‌کارانه است و با این نگاه مراکز فرهنگی و تولیدات هنری را نمی‌توان سمت و سوی درستی داد. باید برای فرهنگ هزینه شود که این سرمایه‌گذاری معنوی برای هر جامعه‌ای نیاز است. این خودکفایی با تعریف درست تولید فرهنگی و هنری در تمام دنیا مغایرت دارد. هرگز اپرای وین یا آنکه از سال‌ها قبل برنامه‌هایش مشخص و صدنلّی‌هایش رزرو می‌شود، به سمت خودکفایی اقتصادی گامی برنداشته است. تئاتر برادوی که مظهر تئاتر سرمایه‌داری است، بازهم خودکفا نیست. کنفوسیوس سه‌هزارسال پیش می‌گوید: اگر می‌خواهی تمدنی را عوض کنی، موسیقی‌اش را ازش بگیر. اگر نسل جوان نتواند غزلیات حافظ را بخواند و ناآشنا با سعدی و مولانا باشد دچار فاجعه فرهنگی شده‌ایم. آتاتورک به‌مجدعلی فروغی می‌گوید، خوشا به حالآن که شما شاعران بزرگ و فرهنگ تابناکی دارید. اگر غفلت کنیم ابوعلی سینا را قطر صاحب می‌شود و عراق مدعی سعدی که سال‌ها در نظامی‌های بغداد بوده، خواهد شد.

● چقدر دیگر علاوهبر ۶۰ میلیون تومان باید هزینه کنید که کارتان به جشنواره موسیقی برسد؟

من تاکنون صد میلیون تومان هزینه کرده‌ام و اگر مابقی بودجه نیز تأمین بشود در جشنواره خواهیم بود؛ یعنی بودن ما در آن جشنواره نیز شرط و شروطی دارد که باید از جایی تأمین بشود. الان آدم احساس می‌کند که دارند تبعیض قایل می‌شوند و شاید حس می‌کنند که غریب‌پور وبال گردنشان شده است و دوست دارند که بروم مثل بقیه کاسب‌کارانه نمایش تولید کنم و سودش را هم ببرم.

زیر آسمان فیروزه ای

اختتامیه جشنواره فیلم کوتاه «خورشید»

اصلانی: استقلال مبارک است

● شرق: محمدرضا اصلانی در مراسم اختتامیه جشنواره فیلم‌کوتاه مستقل خورشید تجلیل شد. در این مراسم هما روستا، بازیگر و همسر زنده‌یاد حمید سمندریان، لوح‌تقدیر را به این فیلمساز برجسته سینمای ایران اهدا کرد. محمدرضا اصلانی، پس از دریافت لوح تقدیر درباره بحث استقلال در هنر به ایراد سخنرانی پرداخت و او که همواره سعی کرده در آثار سینمایی خود به مفهوم استقلال جامعه‌عمل پیوشاند، درباره این موضوع عنوان کرد: «متأسفانه آنطور که باید، از این کلمه استفاده نکرده‌ایم، آن را مورد توجه قرار نداده‌ایم و درنهایت درباره آن هم به نتیجه‌ای نرسیده‌ایم!» کارگردان فیلم، «آتش‌سبز»، درباره حضورش در جشنواره مستقل افزود: «متأسفانه در طول این سال‌ها به جای «استقلال» بیشتر به «وابستگی» هنر توجه شده است. به همین دلیل زمانی که متوجه برگزاری چنین جشنواره‌ای شدم، با نهایت اشتیاق سعی کردم دوستان را همراهی کنم.»کارگردان فیلم مستند «جام‌حسنلو» در ادامه، استقلال را اینگونه تعریف کرد: «استقلال به این معنا نیست که از دولت جدا باشیم، زیرا پیوسته‌بودن به جامعه، دولت و جهان همواره امری اساسی است. اما باید یادآور شوم که ما به اندیشه‌های جهانی و ایرانی پیوسته هستیم اما وابسته نیستیم، پیوستگی اتحاد جامعه ما با خداوند است. سینمای ناوابسته در اندیشه مستقل است و خلاقت اولین شرط استقلال است بنابراین اگر دم از استقلال می‌زنیم، باید همراه آن خلاقت هم داشته باشیم.»این کارگردان برجسته در پایان عنوان کرد: «به‌رحال امیدوارم جشنواره فیلم کوتاه مستقل خورشید تنها نام مستقل را نداشته باشد چرا که من امروز آرزوی متحدشدن را دارم. استقلال مبارک است و امشب افتخار می‌کنم در جمع کسانی هستم که تلاش کردند با همه مشکلات خود مستقل باشند.»



در ابتدای مراسم غلامرضا کاظمی‌دیان، مدیر افتخاری جشنواره فیلم کوتاه مستقل خورشید نیز عنوان کرد: «همه ما باید به‌نوعی همانند خداوند هنرمند باشیم و بپذیریم که جامعه بدون هنرمند زنده نمی‌ماند. ما باید بدانیم جامعه بدون هنر ارتقا پیدا نمی‌کند و این هنرمندان هستند که فرهنگ جامعه را ارتقا می‌دهند و مسیر اجتماعی صحیح را به مردم می‌آموزند.»او با اشاره به حضور محمدرضا اصلانی در مراسم اختتامیه گفت: «افتخار من است که برای دومین‌بار در کنار استاد محمدرضا اصلانی قرار گرفته‌ام. بار اول زمانی بود که در بانک ملی حضور داشتم و او یک فیلم مستند درباره بانک ملی ساخت و امشب هم دومین‌باری است که افتخار همنشینی با این هنرمند را در این مراسم دارم. اصلانی انسانی کاردان در کار خود است.»همچنین محمد آفریده، رییس هیات داوران جشنواره نیز گفت: «از شما فیلمسازان مستقل می‌خواهم تا قدر خود را بدانید. زیرا این تلاش قطعاً آینده‌ساز و تأثیرگذار خواهد بود. البته ممکن است در نمایش فیلم‌ها و اکران آنها با بی‌مهری روبه‌رو شوید، اما بدانید که اگر نیت والا داشته باشید قطعاً موفق خواهید شد. شما کتب‌های این سرزمین هستید و بخش اعظمی از شما جوړ سینمای حرفه‌ای و سینمای بلند را می‌کشید. شما با تولید، خودسازی و نقش‌ونگار صحیحی را برای آیندگان ترسیم می‌کنید.»

تماشا خانه

«فوتبال» در مکتب تهران

● شرق: نمایشنامه «فوتبال» نوشته پل کاتن و ژرژ بلاک با ترجمه دکتر محمدرضا خاکی در مکتب تهران نقد و بررسی می‌شود. به گزارش روابط‌عمومی مکتب تهران، کانون نمایشنامه‌نویسان خانه تئاتر ایران با همکاری موسسه فرهنگی - هنری مکتب تهران، بیست‌وهشتمین نشست «شنبه دوم- شنبه چهارم» را ۲۷ دی ساعت ۱۸ برگزار می‌کند. در این نشست نمایشنامه «فوتبال» با حضور دکتر محمدرضا خاکی، دکتر فارس باقری (نمایشنامه‌نویس، پژوهشگر، منتقد و مدرس تئاتر) و اصغر نوری (مترجم، نمایشنامه‌نویس و مدرس تئاتر) برگزار می‌شود. نمایشنامه فوتبال نوشته پل کاتن و ژرژ بلاک برگردان دکتر محمدرضا خاکی، به‌تازگی توسط انتشارات مروارید با شمارگان ۱۱۰۰نسخه، در ۱۳۶صفحه در قطع جیبی و به قیمت ۵۰۰۰ریال منتشر شده و در دسترس می‌کند که دارند تبعیض قایل می‌شوند و شاید حس می‌کنند که غریب‌پور وبال گردنشان شده است و دوست دارند که بروم مثل بقیه کاسب‌کارانه نمایش تولید کنم و سودش را هم ببرم.